

Nacionalinio vandenių srities plėtros
2022–2027 metų plano
1 priedas

NACIONALINIO VANDENŲ SRITIES PLĖTROS 2022–2027 METŲ PLANO ĮGYVENDINIMO TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR VEIKSMAI

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, veiksmo pavadinimas	Įvykdymo terminas (metai)	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Veiksmo tipas
1.	Gerinti paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklę				
1.1.	sumažinti vandens telkinių taršą iš žemės ūkio taršos šaltinių				
1.1.1.	siekiant užkirsti kelią dirvožemių pertęsimui ir maistinių medžiagų išplovimui į vandens telkinius, reglamentuoti tręšiamųjų produktų naudojimą ir skatinti juos naudoti tvariai	2024–2027	Žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) Aplinkos ministerija (toliau – AM) Finansų ministerija (toliau – FINMIN) Ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – EIMIN)	Biudžetas ir (arba) Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	reguliuojamoji / komunikacinė / analitinė
1.1.2.	Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginiame plane nustatyti vandensaugos reikalavimus	2022–2024	ŽŪM	Biudžetas	reguliuojamoji
1.1.3.	siekiant užkirsti kelią pertekliniam augalų apsaugos produktų naudojimui ir išplovimui į vandens telkinius, reglamentuoti šių produktų naudojimą	2023–2027	ŽŪM	Biudžetas	reguliuojamoji
1.1.4.	skatinti tvarią žemės ūkio produktų gamybą gyvulininkystės srityje	2023–2027	ŽŪM AM	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	investicinė
1.1.5.	užkardyti žemės ūkio taršos pernašas į vandens telkinius, sukurti paramos sistemas ir sudaryti sąlygas įsirengti vandensaugos priemonės	2023–2027	ŽŪM AM	Biudžetas	investicinė
1.1.6.	Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos konvencijos III priedo „Taršos iš sausumos taršos šaltinių prevencijai taikomi kriterijai ir priemonės“ II dalies „Taršos iš žemės ūkio šaltinių prevencija“ pakeitimų ratifikavimas ir reikalavimų įgyvendinimas	2025	AM ŽŪM	Biudžetas	reguliuojamoji
1.1.7.	įvertinti dirvožemio kokybę ir parengti dirvožemio apsaugos ir atstatymo priemones	2025	ŽŪM AM	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	analitinė
1.1.8.	parengti mėšlo kompostavimo studiją	2023–2027	ŽŪM	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	komunikacinė

1.1.9.	parengti atitinkamus teisės aktus, paramos schemas ir teikti konsultacijas siekiant remti modernių vandens valdymo priemonių taikymą žemės ūkyje		ŽŪM AM	Biudžetas ir (arba) Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	reguliuojamoji / komunikacinė
1.1.10.	periodiškai atnaujinti mokymo programas ir jas vykdyti suinteresuotiems asmenims aplinkosaugos klausimais, paramos sąlygų klausimais pagal ES ir nacionalinius teisės aktus	2023–2027	ŽŪM	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai	komunikacinė
1.2.	sumažinti neigiamą hidromorfologinių pokyčių poveikį paviršiniams vandens telkiniams				
1.2.1.	sumažinti hidroelektrinių ir kitų hidrotechnikos statinių ar įrenginių neigiamą poveikį vandens telkiniams	2023–2027	AM	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji / investicinė
1.2.2.	vykdyti upių vagų renatūralizavimo priemonės	2023–2027	AM	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji / investicinė
1.2.3.	pagerinti žuvų migracijos sąlygas	2023–2027	AM	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji / investicinė
1.3.	pagerinti ežerų, tvenkinių, upių, tarpinių ir priekrantės vandens telkinių būklę				
1.3.1.	taikyti vidines vandensaugos priemones	2023–2027	Aplinkos apsaugos agentūra (toliau – AAA)	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji / investicinė
1.4.	gerinti požeminių vandens telkinių būklę				
1.4.1.	vykdyti karstinio proceso pokyčių stebėseną ir tyrimus	2023–2027	Lietuvos geologijos tarnyba (toliau – LGT)	Biudžetas	analitinė
1.4.2.	iš naujo įsivertinti požeminio vandens išteklių kiekį atsižvelgiant į realiai naudojamo požeminio vandens kiekį ir kokybę	2023–2024	LGT	Biudžetas	analitinė
1.5.	sumažinti vandens telkinių taršą iš sutelktosios taršos šaltinių				
1.5.1.	peržiūrėti išduotus Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus (toliau – TIPK) ir Taršos leidimus ūkio subjektams, parengti poveikio nuotekų priimtuvui vertinimo metodiką	2022–2027	AAA AM	Biudžetas	reguliuojamoji / analitinė
1.5.2.	peržiūrėti išduotus TIPK ir Taršos leidimus atlikus nuotekų valyklų rekonstrukciją ir (arba) plėtrą, patikslinti išleidžiamų nuotekų	2022–2027	AAA AM	Biudžetas	reguliuojamoji / analitinė

	koncentracijas ir kiekius atsižvelgus į vandens telkiniams nustatytus vandensaugos tikslus				
2.	Pasiekti ir (ar) išlaikyti gerą Baltijos jūros aplinkos būklę				
2.1.	mažinti eutrofikaciją skatinančių maistinių medžiagų patekimą į Kuršių marių ir Baltijos jūros aplinką				
2.1.1.	įvertinti taršos iš baseino ir vidinės taršos Kuršių mariose apkrovų poveikį Kuršių marių ir Baltijos jūros vandensaugos tikslams ir priemonių gerai būklei pasiekti efektyvumą	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė
2.1.2.	atlikti Kuršių marių tyrimus ir parengti ekologinės būklės vertinimo sistemą pagal makrozoobentos kokybės elementą	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė
2.1.3.	parengti nendrių šienavimo planus Kuršių marių pakrantėje ir užtikrinti jų įgyvendinimą	2022–2027	AAA	Biudžetas	reguliuojamoji
2.2.	užtikrinti, kad komerciniams tikslams naudojamų žuvų eksploatavimo intensyvumas neviršytų saugių biologinių ribų ir išsaugoti Baltijos jūros mitybinio tinklo struktūrą				
2.2.1.	atlikti tyrimą ir įvertinti, kokiose Baltijos jūros priekrantės ir Kuršių marių akvatorijose vertėtų nutraukti žvejybos veiklą siekiant geros aplinkos būklės	2022–2027	ŽŪM	Biudžetas	analitinė
2.2.2.	įvertinti mėgėjų žvejybos poveikį Baltijos teritorinės jūros, priekrantės, Kuršių marių žuvų populiacijoms	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė
2.2.3.	surinkti mokslinę informaciją apie specifines žuvų rūšis, jūros žinduolius (ruonius)	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė
2.3.	mažinti pavojingų cheminių medžiagų patekimą į jūros aplinką				
2.3.1.	įvertinus poreikį ratifikuoti tarptautinius protokolus, susijusius su jūrine aplinka, peržiūrėti ir atnaujinti nacionalinius teisės aktus ir monitoringo procedūras	2022–2027	AM	Biudžetas	analitinė / reguliuojamoji
2.3.2.	įvertinti teršalų paplitimą ir mastą Klaipėdos sąsiauryje, parengti priemones, kaip sumažinti ar pašalinti su nuotekomis patenkančių organinių teršalų	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė / reguliuojamoji
2.4.	išsaugoti palankias sąlygas žiemojantiems jūros paukščiams jų žiemojimo vietose, mažinti jų mirtingumą susitepus naftos produktais ir (ar) patekus į verslinės žvejybos įrankius				
2.4.1.	atnaujinti paukščių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, patvirtinti dėl planuojamos ūkinės veiklos galimo poveikio jūros paukščiams metodinius reikalavimus įvertinti	2022–2027	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (toliau VSTT)	Biudžetas	analitinė
2.4.2.	užtikrinti, kad būtų naudojamos paukščius atbaidančios priemonės ar žvejybos reguliavimo priemonės	2022–2027	VSTT, Aplinkos apsaugos departamentas (toliau – AAD)	Biudžetas	reguliuojamoji
2.4.3.	vykdyti žiemojančių jūros paukščių ir nafta suteptų paukščių stebėseną	2022–2027	VSTT	Biudžetas	analitinė
2.5.	sumažinti Baltijos jūrai naujų nevietinių gyvūnų rūšių atsiradimo riziką Lietuvos Respublikos jūros rajone				

2.5.1.	įtraukti į valstybinę aplinkos monitoringo programą nevietinių rūšių stebėseną, atlikti tyrimus siekiant įvertinti pramoninės laivybos poveikį invazinių rūšių plitimui Lietuvoje	2022–2027	AAA AM	Biudžetas	analitinė
2.5.2.	įdiegti ankstyvojo perspėjimo sistemą, kuri padėtų rinkti duomenis apie nevietines rūšis	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	investicinė
2.5.3.	įvertinti, ar reikia teisės aktuose nustatyti reikalavimus dėl laivų korpusų biologinių apaugų kontrolės ir valdymo	2022–2027	AAA AM	Biudžetas	reguliuojamoji / analitinė
2.5.4.	vykdyti informacines kampanijas visuomenei ir laivavedžiams apie jūrines invazines rūšis	2022–2027	AAA	Biudžetas	komunikacinė
2.6.	užtikrinti, kad ūkinė veikla jūroje nedarytų didelio neigiamo poveikio jūros dugno buveinėms, būtų išvengta jų nykimo ir būklės prastėjimo				
2.6.1.	parengti saugomų teritorijų apsaugos tikslus buveinių apsaugai svarbioms teritorijoms ir suderinti su apsaugos priemonėmis	2022–2027	AM AAA VSTT	Biudžetas	reguliuojamoji / analitinė
2.6.2.	papildyti valstybinę aplinkos monitoringo programą ir vykdyti rifų monitoringą	2022–2027	AAA	Biudžetas	analitinė
2.6.3.	parengti žvejybinių tralavimų kontrolės tvarką draudžiamose saugomų teritorijų dalyse	2022–2027	AAD AM	Biudžetas	reguliuojamoji
2.7.	mažinti jūros šiukšlių poveikį priekrantės ir jūros aplinkai				
2.7.1.	atlikti tyrimus ir nustatyti mikrošiukšlių kiekius nuotekų valymo sistemose	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė
2.7.2.	aktyviau informuoti apie jūrinę aplinką teršiančias šiukšles	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	komunikacinė
2.7.3.	peržiūrėti ir optimizuoti šiukšlių surinkimo galimybes pakrantėje	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė / reguliuojamoji
2.8.	užtikrinti, kad triukšmas ir kitų formų energija, išspinduliuoti į jūrinę aplinką dėl antropogeninės veiklos, neviršytų lygio, darančio neigiamą poveikį vandens gyvūnijai				
2.8.1.	įdiegti ilgalaikio povandeninio triukšmo stebėjimo sistemą	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	investicinė
2.8.2.	parengti žuvų migracijos per Klaipėdos sąsiaurį stebėsenos akustiniais metodais galimybių studiją	2022–2027	AAA	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė / reguliuojamoji
3.	Įgyvendinti veiksmingą potvynių valdymą, rizikos vertinimą ir mažinimą				
3.1.	gerinti potvynių prevenciją ir sumažinti potvynių metu užliejamų apgyvendintų teritorijų plotus				
3.1.1.	VĮ Valstybinių miškų urėdijos iniciatyva laisvos valstybinės žemės fondo žemėje suformuoti sklypus naujiems miškams įveisti	2023–2027	Nacionalinė žemės tarnyba. VĮ Valstybinių miškų urėdija, AM	VĮ Valstybinių miškų urėdijos ir biudžeto lėšos	investicinė
3.1.2.	įgyvendinti numatytus veiksmus teritorijose, kuriose numatytas prioritetas inžinerinių apsaugos statinių įrengimui	2023–2027	Savivaldybės, AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	investicinė
3.1.3.	teikti duomenis apie ledo sangrūdas ir užliejimus Lietuvos hidrometeorologijos tarnybai	2023–2027	Savivaldybės, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo	Biudžetas	analitinė

			departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos toliau – PAGD)		
3.1.4.	informuoti visuomenę, ypač vietines bendruomenes apie potvynius	2023–2027	Savivaldybės, PAGD	Biudžetas	komunikacinė
3.1.5.	potvynių grėsmės teritorijose įvertinti kilnojamosioms kultūros vertybėms potvynių keliamą pavojų	2025	Kilnojamojo kultūros vertybių valdytojai, apskričių priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos	Biudžetas	analitinė
3.1.6.	peržiūrėti statybos techninius reglamentus ir nustatyti reikalavimus statinių projektavimui ir (ar) statybai potvynių grėsmės teritorijose.	2026	AM	Biudžetas	analitinė / reguliuojamoji
4.	Efektyviau valdyti vandens telkinių valdymo sistemą, kontroliuoti Lietuvos tarptautinių ir ES vandenų srities įpareigojimų vykdymą				
4.1.	efektyviau įgyvendinti vandensaugos ir vandens naudojimo reikalavimus				
4.1.1	tęsti bendradarbiavimą su Latvija ir Lenkija dėl tarptautinių UBR valdymo	2023–2027	AM AAA Užsienio reikalų ministerija	Biudžetas	komunikacinė
4.1.2.	tobulinti vandens telkinių būklės įvertinimą ir monitoringą	2023–2026	AAA AM	Biudžetas	analitinė
4.1.3.	atlikti išimčių gerai vandens telkinių būklei pasiekti taikymo sąnaudų ir naudos analizę	2022–2027	AAA AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė
4.1.4.	vykdyti Direktyvos 2008/56/EB reikalavimus ir parengti priemonių programą naujam periodui gerai jūros aplinkos būklei pasiekti	2022–2027	AAA AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė / investicinė
4.1.5.	vykdyti Direktyvos 2007/60/EB įgyvendinimo reikalavimus, peržiūrėti ir prireikus atnaujinti potvynių rizikos mažinimo planą	2022–2027	AAA AM	Biudžetas	analitinė / investicinė
4.1.6.	įsigyti įrangos ir priemonių paviršinių vandens telkinių būklės tyrimams atlikti	2022–2027	AAA AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	analitinė / investicinė
4.1.7.	aktyviai informuoti visuomenę apie vandens telkinių būklę, taršos šaltinius, būdus padėti mažinti taršą	2022–2027	AAA AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	komunikacinė
4.2.	stiprinti vandenų srities aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę				
4.2.1.	peržiūrėti paviršinio vandens telkinių apsaugos zonas ir pakrančių apsaugos juostas reglamentuojančią teisinę bazę ir atlikti reikiamus pakeitimus	2022–2027	AM	Biudžetas	analitinė / reguliuojamoji

4.2.2.	griežtinti hidrotechnikos statinių savininkų arba valdytojų kontrolę dėl žuvų pralaidų įrengimo ir leistinų vandens lygio tvenkinyje svyravimų užtikrinimo	2022–2027	AM AAD	Biudžetas	reguliuojamoji
4.2.3.	griežtinti žuvininkystės tvenkinių paimamo ir išleidžiamo vandens kontrolę	2022–2027	AM AAD	Biudžetas	reguliuojamoji
4.2.4.	vykdyti savivaldybių monitoringo programas vandens telkinių intakuose ir (ar) ištakose	2022–2027	Savivaldybės	Biudžetas	analitinė
4.2.5.	vykdyti individualiai tvarkomų nuotekų išleidimo į aplinką kontrolę, ypač šalia vandens telkinių, neatitinkančių geros būklės kriterijų	2022–2027	AAD	Biudžetas	reguliuojamoji
5.	Teikti kokybiškas viešąsias geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas				
5.1.	užtikrinti, kad individualiai tvarkomos nuotekos neterštų aplinkos				
5.1.1.	įdiegti informacinę individualių nuotekų tvarkymo įrenginių sistemą	2022–2024	AM	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji
5.1.2.	nustatyti aiškesnes pareigas individualių nuotekų tvarkymo įrenginių turėtojams ir įrenginių aptarnavimo paslaugas teikiantiems asmenims dėl įrenginių priežiūros, išvalytų nuotekų kokybės	2022–2023	AM	Biudžetas	investicinė
5.1.3.	skatinti decentralizuotų nuotekų tvarkymo sistemų diegimą aglomeracijose, mažesnėse kaip 2000 gyventojų ekvivalento	2023–2027	AM	Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	investicinė
5.2.	mažinti aplinkos teršimą paviršinėmis nuotekomis	2022–2027	Paviršinių nuotekų tvarkytojai Savivaldybės	Biudžetas Įmonių lėšos	
5.2.1.	diegti paviršinių nuotekų valymo infrastruktūrą, vykdyti neteisėtų prisijungimų prie paviršinių nuotekų surinkimo sistemų prevenciją ir kontrolę	2022–2027	Paviršinių nuotekų tvarkytojai Savivaldybės AAD	Biudžetas Įmonių lėšos	
5.3.	didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonių veiklos efektyvumą, teikiamų paslaugų kokybę	2022–2027	AM	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	reguliuojamoji
5.3.1.	pakeisti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos reguliavimą sudarant sąlygas skatinti įmonių veiklos efektyvumą, didinti paslaugų kokybę ir plėtrą, sektoriaus gebėjimą išsilaikyti iš veiklos pajamų	2022–2023	AM Valstybinė energetikos reguliavimo taryba	Biudžetas	investicinė
5.3.2.	įrengti ir (ar) rekonstruoti geriamojo vandens tiekimo infrastruktūrą didinant prieigą prie geriamojo vandens, gerinant tiekiamo vandens kokybę	2023–2027	Savivaldybės	Biudžetas ir (arba) Europos struktūriniai ir investiciniai fondai	investicinė